

החברותא

החברותא בשאנן פנימי לחברים גליון מס' 700 בס"ד ערש"ק פר' וארא כ"ו טבת תשפ"ג

פנינים וקריים

וידבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ה' (ו, ב) יתבאר עפ"י הידוע מספרים דכל מקום שנאמר אלקים מורה על מדת הדין וכל מקום שנאמר הוי' מורה על מדת הרחמים, משה טען נגד הקב"ה למה הרעתה לעם הזה וכו' הקב"ה לא השיב תשובה על זה רק אמר עתה תראה אשר אעשה וכו' אבל אכתי אין תשובה, אך התירוץ דקישוי השעבוד השלים זמן הגלות שהיה צריך להיות ארבע מאות שנה, וזהו שאמר וידבר אלקים מדת הדין ויאמר אליו אני ה' במדת הרחמים היינו דבחינת מדת הרחמים כי אדרבה ע"י הכבדת העבודה שבשליחת משה לפרעה יוכלו ישראל לצאת ממצרים תיכף ומיד והבן. (זהב שבא)

וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב (י, ג) רש"י מדייק בלשונו וארא אל האבות וצ"ב מה משמעות דיוק הלשון אל האבות? ונראה מכיוון שהקב"ה בא לגאול את ישראל עכשיו ולא מאחר להיות ארבע מאות שנה, איך הוחש הגאולה משום שהאבות התפללו יחד על גאולת ישראל, וזהו וארא אל האבות להיותם כמתפללים ביחד.

וגם הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען וכו' (י, ד) הגך אותיות לכאורה מיותרים הרי העיקר בא לומר לקיים הברית לתת להם את ארץ כנען, אמנם יבואר ע"פ מש"כ הרמב"ן שכל נבואה והבטחה שהבטיח הקב"ה נעשה דמיון על סמך ההבטחה, זהו שאמר הקב"ה הקמתי את בריתי אתם לתת להם את ארץ כנען וגם כבר נעשה איזה פועל דמיוני על ההבטחה בזה שהאבות גרו כבר. (מתוך זהב שבא)

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכר את בריתי (י, ה) הסגולה שיש במלח שהוא ממתק את הבשר רק כאשר מולחים את הבשר בכמות מספיקה של מלח, אך אם מולחים את הבשר בכמות מלח מרובה איש לא יחפוץ לטעום מן הבשר, הוא הדין בעניינינו מתחילה רצה הקב"ה להטעים את ישראל במעט יסורים כאותה ברית מלח, אך כאשר שמעתי את נאקת בני ישראל יתר על המדה ואזכור את בריתי שאין למלוח את הבשר במלח מרובה.

וגם אני שמעתי וגו' מעבידים אותם (י, ה) הנה לכאורה תיבת אני הוא מיותר ועוד אינו מובן לשון מעבידים שהוא מפעיל, היל"ל עובדים אתם, אכן יש לומר כאשר זעקו בני ישראל הבינו מעצמם בדעתם ושכלם שגם הנשמות הם בהגלות ויותר מזה יש לזעוק על שעבוד הקדושה שמוזה באו לביטול עבדות השי"ת, ואז התחילו לעשות תשובה ולתקן נשמותיהם לגאול אותם בב"א.

והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים (י, ו) התבות והוצאתי אתכם מנוגנות בטעמי המקרא מונח רביעי, רמז לדרשת חז"ל על הפסוק וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים שרק חמישית מבני ישראל יצאו ממצרים, זהו שגרמזו כאן כאשר יתקיים והוצאתי אתכם יהיה מונח רביעי דהיינו שישארו במצרים ארבעה חלקים של עם ישראל שלא יזכו לצאת ממנה. (מקרי דרדקי)

ולקחתי אתכם לי לעם (י, ז) אנו נעשים עמו של הקב"ה, מחויב כל אדם לידע שסוף כל סוף יתברר ויצטרף ויתלבן בכדי שתבא נשמתו למקורו הראשון אשר לקח משם, לזאת מחויב לעבוד את ה' בכל לבבו כל אחד כפי ערכו בכדי שנשיג השלמות.

ואני ערל שפתים (י, יב) מדרגתו של משה כה נעלית עד שלא יכול היה לצמצם עצמו לבחינת דבור - ואני ערל שפתים.

ואשלחה את העם ויזבחו לה' (י, יג) הצפרדעים עלו בתנורים ובמשארותם, כי פרעה אמר שהעבדות צריך להיות במסירות נפש ובסגופים כמש"כ תכבד העבודה, לכן הביאו דוגמא מהצפרדע שגם היא מסירות נפש ולא זהו שהואיל אלא עבדות ה'. (עמרת ישועה)

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

פאשק שיחת אל"ר הרא"ש זיע"א ז' כסליו תשל"ז

יז

כשהצדיק אמת עושה את האדון הצירוף הוא קודם הוי' ואח"כ אדנ"י - "יאהדונה"י", והיו"ד של "ב"ה ה' צור עולמים" היא בסוף, אחרי הה"א. אולם כשה' יפדה אותנו הוא יהיה האדון, והצירוף יהיה אדנ"י-הוי' - "אידהנוי"ה", מפני שאז "יכירו וידעו כל יושבי תבל כי לך תכרע כל ברך", וכולם יראו שהאלף הוא האדון. אז הוא שוב יגלה את עצמו בבחינת "אידהנוי"ה", ושוב יהיה יו"ד ה"א, היו"ד לפני הה"א. והנה תחילת השם הזה הוא אל"ף יו"ד וסופו יו"ד ה"א, אל"ף הוא האדון, ומי עשהו אדון, זה היו"ד, הצדיק, שמיעט את עצמו. עם מי הוא עשה, עם י-ה. בסוף יהיה י-ה. ואז יכירו וידעו שהוא השליט.

נמצא אם כן שהרבש"ע ברא את העולם שלו עם י-ה, בא הצדיק עם בחירה והחזיר את הבריאה ל"בראשית ברא אלוקים את השמים ואת הארץ" (בראשית א, א), וביטל את הבחירה. הקב"ה ברא את העולם במדת הדין - ב"ה ה' צור עולמים, ואח"כ שיתף את הרחמים (פסיקתא רבתי פ"מ), ועכשיו נהפך העולם שוב לדין, מפני שכבר לא צריך את הרחמים. ה' הוא השליט - "אידהנוי"ה".

בבריאת העולם צמצם הקב"ה את עצמו וברא את בחינת "אדם" שיש לו בחירה, "מה אנוש כי תזכרנו", הוא ברא את האדם - אדם וחוה - כדי שיבואו לבחינת 'אחד', "והיו לבשר אחד". ואיך, ע"י שממעטים את עצמם, כמו שנאמר בדוד "וחטאתי נגדי תמיד" (תהלים נא, ה). והרי דוד ובת-שבע זהו אדם וחוה (ספר הפליאה, בראשית ס:), וכאשר בא

בעולם הזה אנחנו חיים בזכות הצדיק אמת. הצדיק אמת שתמיד עובד עם עצמו עד שמהפך את י-ה שבו נברא העולם - "כי ב"ה ה' צור עולמים" (ישעיהו כו, ד) - ליו"ד ה"א וא"ו ה"א. כיצד, הפנימי של היו"ד, זה יו"ד ה"א (יו"ד וה"א הם תרין ריעין דלא מתפרשין), ומבחוץ, מלבר, זה וא"ו, שמורה על המשכה, שהצדיק ממשיך את הזכות שלו ומוריד את השפע מלמעלה ללמטה, לאות ה"א, ובכך הוא מייחד את אותיות השם י-ה-ו-ה.

וכאשר מתקרבין ארבע אותיות השם ומתחברים יחד, זהו יחוד שני השמות הוי' אדנ"י. שהרי ו-ה זה הוי' אדנ"י, וא"ו הוא בחינת הוי', והה"א האחרונה ענינה אדנ"י. והכוונה היא שהצדיק הוא שעושה את הרבש"ע אדון העולם, ובזה הוא מייחד את שני השמות - "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" (עיי' זוהר פרי נשא, קמו.).

והנה כשהצדיק מייחד את שני השמות הצירוף הוא "יאהדונה"י" (לשם יחוד ע"פ האר"י) - יו"ד אל"ף בראש וה"א יו"ד בסוף. כי הצדיק תמיד מתחיל ביו"ד, התמעטות, הוא תמיד מתחיל עם העבדות שלו, עם המציאות שלו, תמיד הוא מתחיל באל"ף, ואז הוא עושה את הקב"ה לאדון, שמהה"א (שבו נברא העולם הזה) הוא עושה י-ה-ו-ה - יחוד הוי' אדנ"י. וסיום השם הזה הוא ה"א יו"ד, זהו "כי ב"ה ה' צור עולמים", אלא שהה"א לפני היו"ד.

אמנם כל זה אמור רק בעולם הזה, כי

שיחת קודש ממורנו ורבנו זיע"א

דרכינו, כי הוא רוצה כבר לפדות את עצמו, אבל אם חס וחלילה יהיה פירוד אצלנו, אוי וי לנו. ואם חס וחלילה תהיה בעיה אצל מישוהו, אז כל אחד יתפוס את הבעיה של עצמו, ויבטל את עצמו, עד שיהיה מבוטל ל"מה אנוש כי תזכרנו". אז נזכה לכל האורות האלו, ל"נוה אפריון", ל'מכון בית אלקינו', לבית השלישי.

ואז יתחיל חזרה שיטת הבעל-שם-טוב, מלמטה למעלה. אלו האנשים שנמצאים למטה הם יעלו למעלה, מפני שאלו שנמצאים היום למעלה ירדו למטה. ואז "יכירו וידעו כל יושבי תבל", כי אלו שלמטה שיעלו למעלה יתפסו מיד שהם לא מציאות, ואלה שלמעלה שירדו למטה, יראו שהם למטה במצב כזה, אז יהיה להם בושה וכלימה שגם הם יכירו וידעו. כל עוד שיש פירוד - שאלו שלמטה הם עדיין למטה, ואלו שצריכים להיות למטה נמצאים למעלה - אין הכרת הבורא, אולם כאשר יתקיים "עליונים למטה ותחתונים למעלה" (פסחים נ.), אז "יכירו וידעו כל יושבי תבל", אלו שלמטה ואלו שלמעלה. ואז "והיו לאחדים בידי" - אחדות. אז "יכירו וידעו כל יושבי תבל", וכולם ידעו איך "שמך נקרא עלי", ויגיעו ל"נוה אפריון" זהו הבית השלישי.

הבה נקוה שזה הוא סוף צרות עם ישראל, שזה התחלת הגאולה, שזה הוא תכלית כל העבודה.

המשך יבוא אי"ה

אליו נתן הנביא הוא אמר לו שוב אל השורש שלך, שוב לאחד. איך, ע"י "וחטאתי נגדי תמיד". מיעוט. והוא אכן הגיע אל האחדות, והגיע לכך ש"מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", ו"דוד מלך ישראל חי וקיים" (ר"ה כה.). מי זה "דוד מלך ישראל חי וקיים", זהו ה', כי דוד הגיע אל שלימות האחדות, המציאות שלו היא מציאות הבורא, ולכן נאמר עליו "חי וקיים". זהו שנאמר "בבוא אליו נתן הנביא כאשר בא אל בת-שבע" (תהלים נא, ב), אחדות. ואז "והיו לבשר אחד" (בראשית ב, כד) - "והיו לאחדים בידי" (מתוך היה"ד לנטילת לולב), ודוד המלך נהפך ל'אדם', וחזר חזרה ל"בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", ואז נהפך ונתבטל הבחירה.

וזהו התכלית של הבריאה כולה, שכל הבריאה תגיע לאחדות זו, שהשם יתברך יהיה השליט, ושוב יחזור העולם להתנהג במידת הדין.

יח

ועד שאנו נגיע לשם צריך אחדות. שלימות של "והיו לבשר אחד", "והיו לאחדים בידי". ואז "נדע איך שמך נקרא עלי, ויראו מגשת אלי" (שם), הקליפות יראו מגשת אלי. "ובנענועי" (שם), שזה "יגעתי באנחתי", "תשפיע שפע ברכות מדעת עליון לנוה אפריון" (שם) - "נוה אפריון" זה הבית השלישי, 'מכון בית אלקינו'.

אם נתאחד באופן כזה, נקוה שה' יצליח את

המשך פנינים יקרים

נטה ידך על מימי מצרים... ויהיו דם, והיה הדם בכל ארץ מצרים (י, יט) כפילות הלשון צ"ב, ברם אמרו חז"ל (מגילה י) אין ויהי אלא לשון צער וכן אין והיה אלא לשון שמחה ואף לשון ויהיו הוא לשון צער שמתחיל ב וי, והנה מסופר (ש"מ ט) ממכת דם העשירו ישראל, נמצא שכלפי המצרים מכת דם היתה צער ועל כך נאמר ויהיו דם אך לישראל המכה הסבה אך שמחה ועושר על כך נאמר והיה הדם. (הרב יוסף ברגר)

ויעשו גם הם חרטמי מצרים בלהמיהם כן וישליכו איש מטהו ויהיו לתנינים (י, יא-יב) כאן נאמר בלהמיהם ואילו במכת דם נאמר ויעשו כן חרטומי מצרים בלמיהם (פסוק כב) וכבר חילקה הגמרא (סנהדרין יז) בלמיהם אלו מעשה שדים בלהמיהם אלו מעשה כשפים, ביאור הענין השדים דרכם לברוא מציאות חדשה וכפי המבואר בגמ' (שם) אין השד יכול לברוא בריאה בפחות מכשעורה אך המכשפים דרכם לאחיזת עינים ולהפוך דבר אחד לדבר אחר אך לא לברוא יש מיש.

ותעל הצפרדע (ח, ב) נחלקו רבותינו (סנהדרין יז) בפירוש הפסוק ר"ע אומר צפרדע אחת היתה ומילאה את כל ארץ מצרים, רבי אלעזר בן עזריה תלמד מההגדה ממה שנאמר (ויקרא יג, יב) ואם פרוח תפרח הצרעת בעור וכסתה הצרעת את כל העור טהור הוא, ואולם אם כל גופו מכוסה נגעים ולא רק בנגע אחד האדם טמא, ועתה אם מכות מצרים אף הם נקראים נגעים ואם נגע אחד פשטה בכל מצרים צריך להיות טהור אלא דמיירי באופן שצפרדע אחת היתה שרקה להם והם באו, אלא שבאמת מצרים מלאים בהמון צפרדעים ובנגעים רבים.

ויעלו את הצפרדעים על ארץ מצרים (ח, ג) לכאורה אין מובן מדוע המקרא מספר לנו שהם העלו את הצפרדעים על ארץ מצרים דייקא, אלא כאשר ראו החרטומים שהצפרדעים נכנסים רק לתוך גבול מצרים ובוה קבעו את גבולות כוש ומצרים לכן רצו חרטומי מצרים להגדיל את שטחי ארצם ולכן העלו צפרדעים נוספים מאלו שעלו מן היאור, אך הקב"ה הפר עצתם וקלקל מחשבתם והגדיל את הצפרדעים שיעלו רק על ארץ מצרים ולא על מעבר לה (כוש וכד').

ויאמר ה' וגו' הכבדתי את לבו וגו' שתי אותותי וגו' (יא) ידוע כי עיקר הגלות הוא גלות הדעת על דרך דעת חסרת מה קניית, כי כשבא אל האדם יסורים וצרות ח"ו, אז אם דעתו ושכלו מיושבים עליו אינם נחשבים היסורים בעיניו לכולם כי יודע ומאמין באמת שהכל הוא טובות מאתו יתברך שמו, וזהו שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה, כי תיבת מי הוא עלמא דקיימא לשאלה והוא עולם הבינה, וגם תיבת "מי" עולה מספר "נון" שערי בינה, מי ברא אלה היינו התגלות הכוחות הקדושים העליונים וכו'.

בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו' (י, א) איתא בספרים למה נתן הקב"ה יצה"ר באדם כדי שיהיו לו מלחמות ויהיה עוסק תמיד בשמירת היצה"ר ויהי שכרו גדול עד למאוד וכו' זה שאמר הכתוב כי אני הכבדתי ע"י היצה"ר שנתתי בתוך לבותם ואז יהיה לו התקשרות חזק בבורא עולם יותר מאם לא היה לו שום מעכב.

דבר נא באזני העם וישאלו איש מאת רעהו וכו' (יא, ב) פרש"י הזהירם על כך שלא יאמר אותו צדיק ועבדו וענו אותם קיים בהם ואחר כך יצאו ברכוש גדול לא קיים בהם, וקשה הלא אאע"ה נתנסה בעשר נסיונות ולא הרהר, וכאן מהרהר, אלא שלא יאמר אותו צדיק שהכל בסיבת חטאותיו מה שישאל בגלות לכן הזהירם וישאלו איש מאת רעהו שלא יתלו מניעת הטוב ברצון הבורא ח"ו.

קדש לי כל בכור וכו' (יג, א) פירושו קדש לי - שתקדש לי כל בכור שהיא ראשית כל, פטר רחם - פתיחת כל דבר רחם בני ישראל הוא הרחמנות, באדם - היינו בנפש, ובבהמה היינו בגשמיות לי הוא שתכניס בקדושה אלי, משרע"ה למדם שצריך להשתדל בהם וכו'.

יו"ל ע"י מערכת החברותא רח' עדני 3 ירושלים 91050

☎ 02 - 5829688 פקס: 02 - 5325477

ניתן לקבל במייל: av5829688@gmail.com ת.ד. 5080 ירושלים

לעילוי נשמת מוה"ר ר' אשר ב"ר אריה מרדכי זצ"ל זי"ע

